

FOGLALAT: Magyarország (kinevezések és előléptetések; budapesti napló: a kegyes iskolai Rend 1839ki névtára, két ember megfagy a Dunán, pesti magyar játékszin, Budán marhadög ütött ki; Csongrád megye tisztújítása; gazd. egyesület; különféle: Tiziannak emléket állított a folsége, a horvát-tót 's dalmátországi RRdek összegyűlnek, Cambieri János †; Milosch hg szép alapítványa 's a t.) Belgium. Spanyolország (a föllengődiek zajgása az elnökválasztás miatt; Espartero előterjesztése a királynéhoz; Van Halen dictatori rendszabályi; a carlosiakra nézve kedvező villongások; 's a t.) Anglia (Roebuck nyilatkozata Durhamról; Therani hir; a Spectator Melbourne ellen; radical népmozgalmak; O'Connell körutazása Irlandban; a Times Russziáról; a M. Chron. nyilatkozata a spanyol vérengzésről; Durham levele; 's a t.) Franciaország (Fitzjames hg †; a tanulóknál a hosszú haj elilltva; elegy; 's a t.) Német- Lengyel- Török- Olasz- 's Svédország.

Magyarország.

Ó cs. 's ap. kir. folsége Nagy Károlyt rusztkbergi (Bánságban) helyettes bányatörvényszéki ideigl. jegyzővé méltóztatott nevezni. — A' m. kir. udv. kamra a' keblebeli főfizetőhivatalnál Rezy László pénztártiszt nyugalmaztatása következtében Dirnbach Antal járulnokot utolsó pénztártiszt; Heichele József fizetési gyakornokot járulnokká; 's Frum Ant. iktatóhivatali díjtalan gyakornokot fizetessé alkalmazá. (O.Z.)

Budapesti napló: (A' kegyes iskolai rend 1839. névtára 's orsz. érdemei. Két ember megfagy a' Dunán. Pesti magyar játékszin. Budán marhadög ütött ki.) A' kegyes iskolai rend jövő 1839ik évre szóló névtára már megjelent. Mindenki tudja, mennyi valódi hasznot árasztott már hazánk 's a' szomszéd Erdély növendék ifjúságára e' méltán köztisztületben álló szerzet, mellynek az említett névtárból is nyilvánosak érdemei; 39 nagyobb, közép 's elemi tanító intézeteiben 1838 alatt ugyanis összesen 9341 növendéket részesítének oktatásban 228 tagjai, minden rendű személyei száma pedig 405re megy az 1839 iskolai évben. — A' múlt számunkban említett hideg szélvész, mint előre gyanítni lehet, csakugyan nem maradt nagyobb szerencsétlenség nélkül. Este későn két molnáregény a' malombula városba akart evezni; de a' szörnyen dühöngő szél zátonyra sodrá csónakjokat, hol, könnyen levén öltözkedve, nem állhaták ki térdig vízben állva a' dermesztő hideget, hanem mely álomba merevültek. Másnap érkezett ugyan segély, de fájdalom! már későn; az egyik legény halva volt, a' másik pedig kórházba vitetvén, mutatott ugyan némi életjelenségeket; de fölgyógyulásához, mint mondják, nem igen nagy remény mutatkozik. A' folyvást tartó hideg már annyi jeget varázsla Dunánkra, hogy a' budai részen nov. 29's 30án némi nehézséggel párosult az átjárás dereglyéken, minthogy rendszeren a' budai oldalon szokott leginkább összetolulni a' jég. A' hideg illy rögtön beállta hihetőleg nem leend káros befolyás nélkül a' hajózásra, mert még igen számos hajó utfélben van rendeltetése felé, 's alkalmasint olly helyen leend elöltetni kénytelen a' telet, hol megállapodni sem igen szándékozhaték; még a' gőzösek sem érkezének el mindnyájan szokott téli tanyájokra, 's félhető, hogy némelyik csak nagy bajjal fog oda vergődhetni, mert az idő igen komolyan folytatá nov. 30ig szigorúságát, 's a' nov. 29ikén sűrűn hullani kezdett hó minden esetre még erősíteni fogja a' jeget 's az által hirtelen meggátlani a' hajózást. — Nemzeti színházunkban f. hó 28ikán „Fra Diavolo“ dalmi adaték szép számu közönség előtt, melly azonban épen nem volt kielégítve; Lendvay a' czimszerepet jól játszá, 's róla általános ítélet az, mikép ő igen derekasan adhatná e' szerepet, ha abban énekelnie nem kellene. Minek illy erőtetés? Lendvay mindenkor igen kedves jelenet a' társalgási vigjátékokban 's több szomorú és különösen regényes szerepben, illyesekben valódi élvezetet képes ő nyújtani a' közönségnek, 's ohajtható, hogy azt bár többször is tenné mint eddig. Hagyja ő el a' nagy dalmüveket, miután hangja őt ezekben jobbadán elhagyogatja 's ha csakugyan énekelni is akar, hallassa magát bohózatokban, vagy egyéb apróbb dalos játékokban, hol mindenkor helyén leend 's valódi érdemeket fog magának szerezhetni. Kár hinni, hogy csak egyféle szerepben, t. i. az elsőben nyerhetni meg a' közönség kegyét! Conti (Kokbur) rekedezze 's jobbadán csak az első néhány tactusban elégitte ki; e' szerepnek Szerdahelyi jobban meg tudna felelni. Egressy Benjamin a' tiszt szerepét ugy éneklé, hogy azt kelle hinni, mintha Olaszországban hagyta volna hangját, holott nagyobb művelődés végett utazott oda. 29ikén „Lear király“ jöve színpadra Shakspeare-től, a' fordító neve volt kitéve; 30ikán „A' parisi naplopó“ vjatek 3 felv. ban, Bayard és Vanderbuch után Dunkel szerint fordítá Nagy Ignác, jött színpadra; az első felvonás után Brosche Ferencz, a' bécsi wieden színház első vadaskürtöse nagy potpourrit adott az általa föltalált kromatikus kürtön. 2dik felvonás után Levy professor változatokat játszott az előbb említett hangszere: dec. 1jén „Beatrice di Tenda, vagy az ursinói kastély“ nagy opera Bellinótól adaték. — Budán kiütött a' marhadög, 's a' városkapitányi 's orvosi hivatal nov. 26ikán azonnal czélszerű rendszabályokat osztattott ki a' lakosak közt ovadékol.

Csongrád megye főispánhelyettes Tajnay János elnöksége alatt következő sütkerrel tartá tisztújítását nov. 21's 22kén: Kárász Benjamin alispán; Kaszap Mihály főjegyző; Kárász István aljegyző tiszteletbeli főjegyzői czímmel; 's Vidovich Mihály levéltárnok, hivatalaikban megmaradtak; a' szegedi járásban főszolgabíró lett: Temesváry István; al: Oexel Mihály; szentesiben főszolgabíró alispánhelyettesi czímmel: Müller Ignác; al: Kuczik Lajos Holdmezővásárhelyen; esküttek: Horváth József, Beniczky Andor, Bellezay Pál és Kökay István; Klauzál Gábor, volt köztisztletű országgyűlési követ, 's Nagy Ferencz, fizetési bírák; főügyész: Müller Ferencz; al: Bogyó Sándor; első ügyelő: Vályi Andor; katonai biztos: Keresztes Uriel László; uti biztos: Szabó Lajos; főadószedő: Dobosy Lajos; al: Müller József; számvevő: Szomor József; bátorsági biztosak, orvosak, sebészek és mérnök, hivatalaikban megerősítettek. A' tisztválasztást szokás szerint lakoma 's áldomások követték. —

A' gazdasági egyesülettől honi 's külföldi n. kereskedők 's gyárosok aláírásaul következő szerkezetű kérelem bizatott Kappel Frdrík pesti n. kereskedő urra: Alulírottak, kik magyarországi terményekkel 's gyár-

árakkal kereskedvén az európaiag nevezetes vásárok előmenetét különösen ohajljuk, nagy részvétellel hallottuk annak vitatását, hogy ezen országos vásárok határidejei a' magyar kereskedés kívánt virágzásának meg nem felelnek. Első ugyanis a' martzius elejére eső józsefnapi vásár, mellynek elhalasztása-ért a' külföldi jelesen az ausztriai tartományokból jövő vásárosok leginkább esengnek, minthogy ez részint a' még megakadályozott vagy veszélyes hajózás, részint feneketlen utak, főképp pedig a' Buda és Pest közt még nem létező állandó hid miatt külföldi kereskedőkre nézve annál veszélyeztetőbb, minél gyakrabban történt, hogy áruik és szekereikkel a' Duna jobb partján hetekig kelle vesztelenülök; elhallgatván azt, hogy rendkívüli események, vagy a' dunai jégnek elkéste mulhatlan áradásokat okoz, mint például a' tavali, melly által közülünk többen száz ezreket vesztének. Ez is egyik oka annak, hogy a' szóba hozott vásár, melly enyhebb időszak' szükségének födözhetőül későbbben tartatván legjelesebbé válnék, a' legnépettelebbé lön; 's ha egyedül azt tekintjük is, hogy a' martziusi hideg 's nedves idő a' vásárosok' egészségét sőt faszatorokban 's egész télen át igen kihűlt boltokban némely áruféltéket is romlással fenyegeti, még évről évre népettelebbé fog válni. Pártoljuk tehát azon javaslatot, miszerint az előszámolt visszasságok nagy részben megszüntetnek, ha ezen vásár olly években, mikor a' husvétáni első hettőre tetetnek át, miként a' Lipse és frankfurti közvásárok.*) A' medárd-napi vásár gyapju-eladásra nézve, melly Magyarország' kiviteli kereskedésének legfőbb czikkelye, annyival czélliránytalauabb, mivel Németsországg' legjelesb gyapjuvásárával a' boroszlaival összeesik, 's ez által a' külföldi gyapjukereskedő fennmaradt gyapjubeli szüksége födözéseül azt Magyarországg'ban a' természet kezéből közvetlen meg nem szerezhet; mi az által, ha a' medárd-napi vásár két héttel később kezdetnek 's három héttel tartana, bizonyosan megtörténék, 's a' vevői concurrentia külföldiek' megjelenése által tetemesen növekednék. Az ugy nevezett vácsi vásár, melly június végén tartatik, a' gyapju-adásvevésre 's gyapju-termesztőkre nézve nem kielégítő pótszer, 's legfőlebb kisebb gyapjukereskedők 's tőzsérnek használ a' gyapjukereskedés nagyban üzésének akadályaul. Hogy pedig 60—80 ezer mázsa gyapjuvali közösködés, mennyit. i. ezen vásárra beszállítatik, a' vásár első hetének néhány napja alatt, mellyekre most szoritva van, káros hamarkodás nélkül végbe nem mehet, közönségesen elismert dolog, 's ennél fogva az erőtés vásár meghosszabbítása igen kívánatos, valamint az által, ha június végére tetetnek által, a' gyapju tisztább mosására nézve (miután Magyarországg'ban a' birka számára felül haladja a' külföldit) a' természet sokat nyerne. Ha ekkép a' két nyári vásár, melly különbea is igen is hamar kövekezik egymásra, egygyé olvasztatnék, igen kívánatos lenne az őszit is, melly most leginkább esős időben tartatik, mikor az utak jártaulok, két héttel előbbre tenni 's october harmadik hettőjén kezdeni, meddig minden őszit élet be szokott takarítani.

A' pesti fővásároknak kevesbülése a' vásárosok, szekerek számát 's áruk mennyiségét általán véve nem csökkentené, sőt inkább szaporítaná, mert a' kereskedés saját természetéhez képest minden kedvezést 's akadály mellőzést megjutalmaz; kövekezőképp a' város' jövedelmei 's egyéb a' vásárokkal összekötöttségben levő keresetmódok iránt nyilatkozott aggodalmat a' tapasztalás vajni igen megezőfolná; azon csekély összetűközéseket pedig, mellyeket ezen javaslat némely más városi vásárookra nézve szűlné, az illető kormánysszékek' bölcsesége az utóbbiak alkalmas módosítása által könnyen elhárítaná, 's köz megeledésre kiegyenlitené. Pest november 15ikén 1838. Közli Kacsócs Lajos.

Fáy András több nemes megye táblabírája a' Pest városban munkálkodó kir. biztosságnak rendelkezése alá 100 váltó forintot olly czélbul ajánlott: hogy abból pesti külvárosi négy szegény zsellér családnak téli insége enyhítésül külön 25 váltó forint osztassék; Miesbach Aloiz a' pesti nagyszerű téglakemenczék' tulajdonosa pedig száz ezer jól égetett téglát ajánlott, melly a' pesti szegényebb házbirtokosok közt ugyanazon kir. biztosság által kiosztatott.

KÜLÖNFÉLE: A' Francia- és Angolországban olly sokféleképp használt asphalt- (földszurok) -kövezet nem sokára az ausztriai birodalomban is honosuland. Bécsi kereskedő, Ellenberger, ki e' szép és hasznos találmányra első nyert kizáró szabadítékot az egész birodalom számára, Bécsben egy darab földön illyes járdával (trottoir), közel a' cs. kir. várkapuhoz a' glacis-n, igen sikerült próbát tön, 's épen hasonlót szándékozik, tartós, jó időjárásnál, Pesten is ismételni. Noha több nyert már szabadítékot mesterséges földszurok-kövezetre az ausztriai kormánytól majus óta, mégis alkalmasint épen olly kevésbé fognak ezek is, mint a' francia és angol illy nemű kövezetek, lábra kapni, mivel a' seysseli földszurokkö minden eddig ismert illyes bányákéinál minden dologismerő által jobbuak 's tartósabbnak tartatik. Ez és azon körülmény, hogy, minden geognostikai nyomozás ellenére, használható földszurokkö még eddig az egész ausztriai birodalomban nem födözhető föl, a' főnevezett bécsi kereskedőt arra bírá, hogy szabadítékát a' seysseli földszurok-bányák tulajdonosira ruházná, föntartván magának az erre vonatkozó magyarországi vállalatok igazgatását. Ha e' szép találmány hazánkban szintolly sebesen fog terjedni, mint Parisban és Londonban szétárgzott, a' városiak nemesak kényelmi és költségkímélési, hanem egészen tekintetből is nagy haszonban részesülni, az utozák tisztaságára és szép egyenlő tekintetökre nézve sokat nyerni 's a' tudónek olly káros kavics és granitpor eltávoztatni fognak. Hallomás szerint a' seysseli bányák tulajdonosai terve az ausztriai birodalom minden nevezetesebb városival egyezkedésre lépni földszurok-kövezetek iránt, bizonyos számu évekre az előforduló javításokat is jutányos föltételek alatt magokra vállalni, a' kövezetet legjobb állapotban tartani, 's

*) Erdélyben a' heti vásárt sokadalomnak nevezik; azért nem alkalmazám e' szót a' Wéffe' visszaadására. K.

egyezkedésekre nézve minden kívánható biztosságot nyújtani. Egy illy vállalat főleg olly városokra, melyek kevés, vagy épen semmi, vagy rossz kövezettel bírók, igen is kívánatos, mint p. o. Debreczen, Szatmár, Keskemét, melyek kövezetre alkalmas köveket csak igen tetemes költséggel szerezhetnek, 's így az illynemű kövezetet kiváltképen használhatnak. Pest, Buda, Pozsony 's más nevezetesebb és olly városink is, hol a' hatóságok csak mérsékelt summákat fordíthatnak utcakövezésre, a' földszurokkövezést örömmel vesedik. — Graefenbergben igen nagy számuk most a' téli fürdő-vendégek, oct. 26ka körül mintegy másfél százan ültek a' közös asztalnál. Anhalt-Köthen hgné is nem rég érkezett oda, az egész terület ottan töltendő, mert a' víz annál sükerebb határu, minél hidegebb, 's Prisznitz maga is ajánlja a' téli fürdést. — E' napokban erősített meg Bécsben azon szerződés, melly udvarunk 's a' francia és római udvarok között az egyházi státusnak mind seregink, mind a' francia seregek részéről leendő elhagyatása iránt kötöttet. Ennek következtében a' francziák kimennek Anconából 's a' mi seregink Bolognából. (H. k. O. 's W. Z.) — Boszniában a' vezér nagyuri fermant hirdetett ki, mellyben minden vallás szabálygyakorolhatása engedtetik meg. — A' mult oct. 's nov. hónapokban a' győri hétivásárok igen élénkek valának, 's a' magtermények ára nov. 25. következő arányban mutatkozék váltóban, pozs. mérőjét értvén: tisztabuza 4 f. 24 kr., — 5 f. 48 kr., kétszeres 3 f. 45 kr. — 4 f., rozs 3 f. 15 kr. — 3 f. 21 kr., zab 1 f. 54 kr., árpa 2 f. 36 kr., — 2 f. 42 kr., kukorica 3 f. 12 kr. — 3 f. 18 kr. — Ó cs. 's ap. kir. fölsége azon tekintetből, miszerint a' remekművei által annyira elhíresült Tizian tiszteletére még nem diszlik rendkívüli érdemeihez illő emlékmű, Rajner f. h. alkirályhoz f. é. oct. 15kéről költ határozatában, rendelni méltóztatott, hogy a' nagy főfestész tiszteletére carrarai márványból velenzei szobrászok emléket készítsenek. Mivel pedig azon magas művész Velence kebléből vevé származatát, tehát a' készitendő emléket Velenceinek kegyeskedék ajándékozni ő fölsége, szentegyházban vagy egyéb illő helyen fölláttatás végett. — Ugyanő cs. 's ap. kir. föls. f. é. oct. 4én megengedni méltóztatott, hogy Horvát-Tót 's Dalmátország RR. az 1836diki gyűlésből fölterjesztett iratokra jött kir. leírások nyilvános kihirdetése végett országosan összegyűlhessenek; minek következtében e' végre jövő 1839. évi jan. 21ke tüzeték ki. (Agr. Z.) — Cambieri Ján., a' fiumei orvosak Nestora f. é. oct. 30kán élte 84ik évében elhunyt 's a' városi kórház számára 30 ezer pengő forintot hagyott végintézetében. — Szerb határszéli hírek szerint Milosch hg újabb érdemet szerze magának népe szívében. Kragujevatz szék városban ugyanis a' szerb tanuló ifjuság számára lyceumot állítá föl, még pedig igen tetemes alapítvánnyal. E' tudományos intézettel más jótékony alapítvány is kapcsolatban leend, melly szép reményű szegény ifjaknak nyitva fog állani maguk magasb kiképezhetése végett. E' két közhasznú intézet-alapításra 100 ezer piastert áldozott Milosch hg a' haza oltárára. Az ország főurai buzgó vetélkedéssel követék a' hg példáját, 's olly nevezetes mennyiségekkel járulának az eredeti alapítványhoz, hogy az intézet valóban szép sikerrel fogja magát föntartani.

B e l g i u m.

(A' tanács' válasza részletben a' trónbeszédre.) Nov. 15én vitatá a' tanács a' trónbeszédeire válasz-javaslatot, melly lényegileg következő: „Fölség! A' tanács meglegüléssel vevé, miszerint a' hatalmakkali bárátságos viszonyink folyvást tartanak 's meg vagyunk győződve, hogy ez Hollanddali egyenletlenségünk elhárítatását Belgium jogai 's érdekire nézve kedvezőleg fogja elősegíteni. Midőn fölséged az ország jogait 's érdekeit bátorrággal 's állhatatosan védi, a' belgák közkívánását teljesíteni, kik féltékenyül törekednek fölséged kormányja alatt az új tartományok megtartására, mi már több század óta fönáll. Ez Ön családja iránt újhálára jogozza föl a' belga nemzetet. Azon egyhangú tetszéskiáltás, mellyel fölséged szavait a' nemzeti képviselőség keblében fogadák, meggyőzheté Önt arról, mennyire tudjuk becsülni mind azt, mi eddig történt 's szükség esetén az ország becsülete 's jogai védelmére bármí áldozattól sem vonakodunk. A' tanács kész mind azon szabály támogatására, mellyek a' birtok-eldarabolást gátolják; 's a' t. — Leopold király Rezsíd basát 20 ezer franknyi értékű szelenczével ajándékozá meg. — A' tanács nov. 16án nyujtá által válaszá a' királynak, ki örömet fejezé ki azon, hogy a' tanács válasza trónbeszédével öszhangzó. —

(A' követkamra válasza töredékben a' trónbeszédre.) A' követkamra nov. 17én egyhangulag következő választ szavazott részlegesen a' trónbeszédre: „Fölség! A' nemzet soha nem kételkedék, miszerint fölséged érdeményei, Hollanddali egyenletlenségünket illetőleg, a' nemzetével öszhangzóttak; tudá az, hogy Ön az ország jogait 's érdekét állhatatosan és bátorrággal védendi. A' nemzeti vélemény ezen díesű kifejezése, melly Önnök trónjától vevé kezdetét, egészen képes volt azon lelkesülés-gerjesztésre, mellyel szavait üdvözlék; midőn Ön a' kormány 's ország közti öszhangzást nyilvánítá, tudatá velünk azonnal közérőnket is. Jogaink közösek minden nemzet jogaival: egység az, birtokinknak el nem darabolatása 's ez azon régi nemzetiségen nyugszik, mellyet a' belga nép 1830ban ismét kiviva, e' jogokat 1831ben félreismerek 's ha Belgium, azon nyomor ellenében, melly akkor Európát fenyegeté, meg is egyezék fájdalmas áldozattal, ez csak azon okból történt vala, miszerint az őt hatalom ünnepélyesen biztosítá őt a' szerződés azonnali végrehajtasaral, mi minket minden változás ellen védendett volna. A' hatalmak azonban visszaléptek, a' hollandi kormány a' helyett, hogy az országtul 's fölségedtül kicsikart szerződéshez állana, jónak látá, ezt elvetni, 's olly időre várni, midőn a' történeteket hasznára fordíthatandja. Az azonnali végrehajtas, mi egyedül kényszeríté Belgiumot a' szerződés-kötésre, elmaradt, mert Holland nem járult hozzá, a' közbenjáró hatalmak pedig elnézék azt 's így a' dolgok állapotja is e' tekintetben sokat változott; azóta ugyanis köztünk 's Luxemburg és Limburg polgári között belsőbb láncolat szövődött, mit nép-jog-sértés nélkül szét nem téphetni. Fölséged szavaibul gyanítjuk, misze-

rint nem hagyának föl azon tervvel, hogy reánk olly adósságot toljanak, mellyet soha nem kötének, tartományinkat eldarabolják, 's lakosinak százas összeköttetését széttejjek. Mind e' mellett világos a' németalföldi adósság elosztása körüli tetemes botlás, 's nyolcz évi tapasztalás tanúsítá, miszerint Luxemburg és Limburg régi 's belső viszonyai a' többi belga tartományok iránt mindnyájok boldogságát egészítik ki, a' nélkül hogy Európa csak egyik tartománya nyugalmát legkevésbé is zavarnák. Luxemburg négy száz év óta össze van kötve Belgiummal; a' belga lázadás e' tartománynak az országhoz visszacsatoltatását nem eszközölé, hisz az már ügyis össze volt vele csatolva; Luxemburgot soha sem kó-mányzák a' német status mintájára. Itt megmutatja a' válasz, miszerint Luxemburg már a' lázadás előtt Belgium kiegyesztő része volt; Limburg helyett pedig más földrészt adának; végzetül így hangzik a' válasz: „Készek vagyunk, fölség, olly egyezkedésre lépni, melly becsületünkkel 's jelen állapotunkkal összefér; készek vagyunk a' hazánkra esendő adósságon kívül, még nagyobb pénzállozatra is; de ha erőszak használnának polgárokat a' hazátul elszakítani, kik szüntelen a' hazának fiai akarnak maradni, kényszerítve érezzük akkor magunkat fölséged trónja körül még sorosabban öszsztatani; országunk védelmére semmi áldozattól nem írtóunk, 's elhárítjuk rólunk a' felelősséget azon eseményekért, mi a' statushiteit képes kimeríteni, melly csak egyedül eszközölhet éjszaki szomszédinkkal tartós békekötést; 's a' t.“

S p a n y o l o r s z á g.

(A' föllengősdiék zajgása az elnökválasztás miatt.) A' követkamrai elnöki, alelnöki 's titoknoki választásoknál a' mérsékpartiak legtökéletesebb győzelmet viták ki, 's a' föllengősdiék egyetlen helyet sem nyertek. Midőn Isturiz elnöké választatását a' gyűlésteremben kihirdeté, a' népkarzatlan hangos zajgás támadott, 's több ember erőszakoskodásokkal rettegés miatt elhagyá a' házat. A' föllengősdiék e' választást harcra-szólításnak tekintik, 's Isturiz helyzetét nem igen irigyelhe ni, mert kineveztetése után néhány óra mulva már 3 orgyilkos ólálkodott utána. Elfoglalván az elnökszéket, de las Navas azon meglepő kérdést irányozá a' gyűléshez: megnyithatja é a' cortes ülést ostromállapotba helyzett városban? „Hol marad sérthetelenségünk a' fenyegető szuronok közt? szöla többi közt, 's mikép szavazhatunk szabadon, midőn a' személyes szabadság nincsen biztosítva? Én ellenmondok ezen alkotmány-sértésnek, 's a' ministerek idéztetését kívánom a' cortesül.“ Kívánatát azonban nem teljesité a' cortes, mivel nem történt az megkívántató külforma szerint. Mig tehát az elnökválasztás annyira fölgerlé a' föllengősdiéket, más részről rendkívül örvendnek Espartero egy levelének, mellyben a' miniszterseg ellen élesen kikel a' tartaléksereg szaporítás 's Narvaez tábornoknak a' főparancsnoksággal megbízatása miatt. Ebből ugyanis meghá-onlást vének reménylhetni a' hatalmas fővezér 's gyöngé miniszterseg közt, miből mulhatatlan ez utóbbinak megbukása fogna következni. Egyébiránt az utóbbi zendületet valamennyi ellenzési lap egyenest a' rendőrségnek tulajdonítja, melly csupán azért támasztá azt, hogy a' kormány ostromállapotba helyezhesse a' fővárost, 's egyszersmind számos ca lesi érzelmű lakost elfoghasson, visszatorlási eszközül használandó azokat Cabrera vérengzési ellen. A' zendület csekély jelentősége azon körülményből is kiviláglik, miszerint anyi lödőzés daczára is csupán két nemzeiőr 's egy némbor sérülének meg, pedig ezek is csak véletlenségébül. —

(Espartero előterjesztése a' királynéhoz. Van Halen dictatori rendszabályi.) Esparteronak a' királynéhoz intézett előterjesztését a' tartaléksereg ellen, 19 lapnyi hosszúsága daczára is általánosan pusztá zavart szohalmaznak nevezik, mellyben leginkább az ellen panaszokodik, hogy erejétül megfosztja őt a' kormány 's helyette egy fiatal tábornokot emel föl, mi minden kiszolgált főkapitányt fájdalmasan sért. A' tartaléksereget tárgyzó kir. rendelet ellen sok gáncos mondhatni ugyan; de Espartero boszus iratából olly kitünőleg mutatkozik sértett önszeretete, hogy a' spanyol Fabius Cunctator valóban nem érdemel legnagyobb megvetésnél egyebet. Ugyan mit akar szüntelen fenyegetésivel e' semmit sem tevő tábornok, ki már annyiszor lemondá hivataláról, 's mindig újra megtartá azt, a' nélkül, hogy egyikre vagy másikra valódi oka lett volna? — Van Halen tábornok épen olly dictatori hangon kezd szölni a' központi hadseregnél, mint barátja, Espartero, az éjszakinál. Miután ugyanis visszatorló jutták fölláttatására parancsot bocsátá ki, Teruelből nov. Isején következő fölszólítást nyilvánított, melly a' parancsi alá helyzett tartományokat egészen függetlenké teszi a' madridi kormánytul, 's lényegesen így hangzik: „Midőn a' haza veszélyben forog, 's a' parancsom alatti tartományok 's azok védelmére megbízott sereg illy nyomoru helyzetben vannak, akkor a' szükség hatalmas törvénye 's a' nyilvános jóllét erő-s hatásteljes rendszabályokat kívánnak. Az ellenség minden elkövetett kegyetlenkedési daczára mindig tiszteltük mi a' törvényeket; ez mindazáltal csupán ovadékot nyujtott azoknak, kik büntetlenül esküvének össze a' törvények ellen. Mig a' hadsereg, tisztelni akarólag a' tulajdoni jogot, dúsán ellátott raktárok mellett éhezett, ellenségink szélytiben rabláki ki az országot, hogy az inséget növelhessék, 's egyszersmind előnyomulásunkat gátolják. Mig helyzeti tekintetből többször nem elég szigorral ment véghez az ujonezszedés, az ellenség minden fiatal embert, gyermektelen özvegyet 's nős férfit 16—40 év közt soraiba kényteté. Mig az ellenség mindenütt adót szorol, katonáinktól a' törvényesen kiszabottat is megtagadják. E' rosszak, miket távol vagyok a' hon érzelminek tulajdonitni, melly általánosan tekintve minden követőivel együtt gyűlöli a' trónkövetelőt, oda juttatának bennünket, hol most vagyunk, s utóljára semmisülésbe taszítának. Ezt elkerülni akaró, mint fővezére e' hadseregnél, 's Aragonia, Valencia és Murcia tartományok főkapitánya, ezeket parancsolom: Aragonia, Valencia 's Murcia királyságok a' háboru tartása alatt ostromállapotba helyzettévék. Ennélfogva minden polgári hatóság alárendeltetik a' katonáink, mellynek feje vagyok, szo-

kott foglalkozásokat, mennyire azok a háborui helyzettel összeegyeztethetők, nem gátolván. Valencia, Aragon 's Murcia mindennemű jövedelme a' hadipénztárba fog adatni, a' katonaság fizetése, élelmezése, hadiszerek kiállítása 's egyéb a' háboruhoz szükséges költségek fődözhetőse végett. E' rendelet kihirdetése után többé semmi papíros nem fog elfogadtatni adófizetésül, mely ezentul egészen készpénzben lesz teljesítendő. Aragon 's Valencia fővárosokban külön junta fog ügyelni a' 2dik főparancsnok elnöklése alatt a' jövedelmek kezelésire. Ki e' jövedelemből valamit eltulajdonít, hadi törvényszék előtt házi tolvaj gyanánt fog bűnhődni, bárminő fényes rangu és származatu legyen. Hűtlenségi 's zendületi vétségekre szinte hadi törvényszék hozand ítéletet, 's az illyesmiakra fölszólítókat 's ingerlőket is az fogja büntetni. A' közönséges állandó visszatérő junták folytatják munkálkodásikat. — Harczterül semmi újság.

(A' carlosiakra nézve kedvező villongások.) Pamplonából Vianába 50 ember indult irományokkal az alkotmányos fő hadiszállásról, de szerencsétlenül jártak, mert utközben Balmaseda, carlospárti vezér, tetemes fegyveres csapattal megtámadván őket, 45öt fölkonzolt közülök, a' többit pedig fogságra hurcolá. Nov. 13kán pedig a' zubirüi vonal felől két carlosi század lépdelvén Saragossa felé a' franciaországi uton, bizonyos számú christinói csapatra bukkant, mely egy milliót vitt aranyban Rothschild háztól az alkotmányos katonaság számára, 's azt megtámodá és rövid véres csata után semmivé tevé, a' pénzt pedig eltulajdonítá. Ez alkalomkor mintegy husz előbbkelő utazó is hatalmukba jutott a' carlosiaknak.

Anglia.

(Radical népmozgalmak. O' Connell körutazása.) Utóbbi időkben Anglia és Skótzia több helyén ismét nyilvános gyülekeket tartának a' radicalok a' népalkotmányi ügyben. Carlisleben O' Connor és Stephens szokott modorban hallaták magukat. Különös említésre méltó a' wolverhamptoni illyenemű gyűlés, mivel a' két legelőbbkelő lakos is hallatá magát a' szónokok közt. Ezek leginkább arról törekvének meggyőzni a' népet, miképmost kizárólag csak a' gabnatörvény eltörlesztése mellett kellene buzogni, 's a' Sun is ez utat véli legtanácsosbnak czélérésre, mivel a' gabnatörvény ellen mindenestre számos szónok fogna fölállani. Igazolni látszik e' körülményt a' földművelők mostani szorult állapotja is, a' közelebbi szűk termés miatt. Míg e' szorultság egy részről alkalmul szolgál a' toryk 's radicaloknak a' gabnatörvény ellen szólhatásra, más részről azon két föladás tűnik szembe: vagy a' bérlők fizessenek nagyobb díjt napszámósiknak, vagy pedig szabaddá kell engedni a' gabnabehozást. Azon nézet már meglehetősen általános kezd lenni, miszerint a' legközelebbi ülésben minden esetre igen lényeges módosításon menend keresztül a' gabnatörvény, vagy is ördögi törvény, mikép azt a' radical sajtó nevezni szereti. Még a' ministeri lapok is megegyeznek e' tekintetben a' közvéleménnyel. — O' Connell folyton folytatja Irlandban szerteutazását előző társaságának minél több tag-szerethetés végett. Nov. 10kén Corkban az elnöki székét elfoglalván, az újonnan épült népesarnok megnyitásakor adott ünnepi lakomán így szólott a' nagyszámu gyülekezethez: „Halljátok áldomáomat: O-Irlandnak jogegyenlőség Angliával, vagy ismét egy külön álló nemzet legyen! (Tetszés.) Nemde ismerem izlésteket? (Kacaj.) Ez egy tulajdon családombeli történetkére emlékeztet. Egy kis leányom van, igen igen kedves kis teremtvényke, 's halljátok csak, mit monda egykor nekem. Tanítást adott, mellyet most ismételni fogok számatokra. Tudjátok, mikép egykor emlékpénzt verének liszteletemre. Egyik oldalán arczképem volt látható, mely VIIIik Henrik büszke vonalához hasonlita. A' leányka megnézvén az emlékpénzi arczképet, abban teljességgel nem akart ráim ismerni; miután azonban megfordítá azt, 's másik oldalán e' szokat olvasá: „Erin ma vounseen,“ akkor hangosan kiálta: „De bizony atyám képe ez.“ (Nagy tetszés.) Igen, hazám — tárgya minden földi reményimnek, 's ha holnap meghalok, sírkövemre csak e' szöcskát véssétek: „Irland.“ — O' Connell két millió tagot ohajt előző társulatának; e' mennyiségből azonban még igen sok hiányzik. Liverpoolban, hol sok ezer irlandi gyárdolgos tartózkodik, próbát tettek fiók előzőtársulat alakításra. E' végre a' kir. játékszínen tartának gyűlést, melly tömve volt részvevőkkel, mit épen nem lehet csudálni, miután a' meghívás toryk ellenségeihez vala intézve. A' gyülekezet minden indítványt egyhangulag elfogadott. Collins, egyik a' számos szónok közül, O' Connell Irland Mózésének keresztelé.

(A' Times Russziáról. A' M. Chronicle nyilatkozata a' spanyol vérengzésről.) Russzia terjeszkedéséről e' szöcckel zár egy hosszú czíkket a' Times: „Palmerston I. szerződése Törökországgal 's Ausztriával oly rendszabály, mellyért minden pártnezet daczára is dicsérettel tartozik halmozni a' ministerséget minden valódi angol, ki hazája javát valóban szíven viseli. A' törökországi szerződés egyenes érdeket nyujt Angliának, 's jogot is, Russzia elleni szigorú álláspontra az ozman birodalom belügyei iránt. Az Ausztriával kötött szerződés pedig megnyitja előttünk az egész Dunát, — Cabrera vérengzéséről így nyilatkozik a' M. Chronicle: „Cabrera minden szabadelmüt halállal fenyeget azon helyeken, mellyek hatalmába jutnak, 's ő bizonyosan meg fogja szavát tartani. E' folytonos mézárások az aragoni szörnyeteg részéről kétségkül hidegvérü számolat következményi, mellyek szerint azon környékeken, miket meglátogat, rettegés által kíván hatni 's zavart ámosztani, mivel fegyverrel nem vél győzhetőni, hanem mindent csupán izgatás és fejtelenség által kieszközölhetőni. Gyalázatos tettei elkerülhetlen következménye az, hogy nagyobb városokban a' kinyilatkozott tulzó demokrata pártnak juttatja birtokába a' hatalmat. A' mérsékelt szabadelmük nem tarthatják ott a' kormányt, hol illy véres kegyetlenségek a' legmélyebb szenvedélyeket fölizgatják. A' következmények iszonyuak és szána-kozást gerjesztők; de mégis némileg hasznosak az alkotmányos ügyre, midőn azon szellemet idézik létre, mellyet ez ügy nyomoru kormányzóji fáj-dalom igenis hathatós sükerrel elfojtani törekvének.

(Roebuck nyilatkozata Durhamról. Teherani hír.) Roebuck több levelet nyilvánítván a' Spectatorban, azok egyike által azon valóban mérész állítást törekszik bebizonyítani, miszerint Durham gr., miglen a' nép hü része 's Anglia előtt tette magát, mintha nyomadékosan ugyan, de egyszersmind szelidséggel, törekednék Canadát tökéletesen megnyugtatni, egyszersmind egyik titoknoka által titkos levelezést folytatott a' főbb zendülőkkel, kiket szinleg üldözött és számúze, még pedig azon okbul, hogy visszatérhetőket ismét engedje meg. Roebuck ez állítása valóságát francia szárazásu canadaiak leveleivel tanusítja. A' Standard egész kiterjedésükben hiszi ez állításokat, 's oda nyilatkozik, hogy azok által minden angol böcsülését eljűtsá a' ns lord. Egyébiránt megjegyzésre méltó azon furesa körülmény, miszerint Roebuck 's Brougham közt darab idő óta szoros barátság kezd mutatkozni, 's általános vélemény, hogy e' barátság csupán Durham elleni gyűlölségből származhatott. — Teheranból érkezett kereskedési levelek szerint egy a' teherani orosz követséghez intézett iratát fogák el egy muszka tisztnek, mellyből Russzia egész terve tisztán kiviláglik, 's melly valahára csakugyan levonhatná Palmerston szeméiről a' hályogot. Wellesley I. kormányzósága óta még soha nem volt India láthatára oly komoly, mint most. —

(A' Spectator Melbourne I. ellen.) Már többször volt említve, mennyire boszankodnak a' toryk azon kitüntetésen, mellyben Melbourne I. a' királynénál folyton él, 's egészen feledni látszanak, mikép a' ns lord 1779iki mart. 15ikén születék, 's így már élte 60ik évéhez közelit. A' radical Spectator, mint nyilvános ellensége a' whig ministerségnek, e' tekintetben tökéletesen helyesli a' torysajtó nyilatkozatit. Midőn az érintett lap legújabb számából „Egy Kegyzenz alattvaló“ címü gúnyiratot közlünk kivonatban, nem is szükség talán megjegyeznünk, hogy az illy epés kifakadások az angol olvasók álláspontjából tekintendők. Angliában nem bírnak ónsúllyal illy szavak, a' trefát mindenki trefának tekinti, 's maga Melbourne I. alkalmasint legédesebben kaczagott a' nevezett gúnyirat olvastakor, 's ezentul is naponkint a' kir. asztalnál fog ebédelni. „Igen nagy érdek fekszik, mond érintett czikkében a' Spectator, egy ó-angol szokás ismétli föltámasztásában; atyáink 's anyáink emlékezetét földélnék e' 's a' legidősb családtagok elbeszélési tehetségét fölizgatja. Az udvari kegyenz ó-szerű 's ősi hivatala Gasveston Fülöp napjaitól kezdve, egészen Bute gr. idejeig, mindenkor igen kitűnő helyet foglalt el roppant birodalmunk történeti évkönyveiben, 's most talán már igen sokóig nem volt betöltve, mert az utóbb nevezett főur 1763ban történt leköszönöte óta többen nyomulának ugyan ezen irigylett állomás napközelsége felé, de egyik-ről sem mondhatni, hogy azt valóban egészen elérte volna. Most, a' 19ik században végre ismét föléledt azon fontos hivatal, 's mi szerenese ez ránk nézve! Lesznek ugyan, kik majd el akarják veletek hitetni, miszerint a' férfi szoros illedéki szabályokat tartozik követni hölgy ellenében, mint minőre férfiak egymásközt köteleztetvék. Illy fecsegésekre mindazáltal azt felelhetni, mikép az olly fiatal hölgynek, minő királynék, igen sokszor van oktatásra 's jó tanácsra szüksége, 's hogy a' hosszas parlamenti szünetidő képessé teszi a' ns lordot ő fölségének hosszas olvasmányokat tarthatni országos gazdálkodásról, 's egyéb közhasznu 's tudásraméltó dolgokról, melly fáradságos szolgálatával eléggé megfizeti mindennapi terítékét a' kir. asztalnál. E' mostani nem regényes korszakban, mellyben, fájdalom! élünk, e' divatszzerű kegyenz pályája alkalmasint nem leend olly számos változó esetivel bélyegezve a' kéjnek és szomorúságnak, hogy népballadákra szolgálja tárgyul, mint Rizzio Dávid 's egyéb szerencsés szerencsétlenké a' mult századokban. A' légszéd 's vasutak mostani durva korszakában épen nem reménylhetjük, hogy „szomorú kötelességünket“ teljesítvén, illyes jelentést kelljen közlenünk: „Miután a' windsorkastélyi áruló udvarnok az éj mély esőndében Lyndhurst I. 's Wellington hget egy földalatti folyosón a' kastélyba bocsátá, a' „szende Melbourne“ lordot a' kir. körből, mellyet annyira díszesite kellemes valója, kiragadák, 's a' hölgyek szivszaggató kiáltozái közt bizonyos halálra hurczoltaták tory ellenségei által;“ vagy: „Búsan jelentjük, miszerint tegnap este, míg ő föls. Kent hgnónél mulatott, és szokás szerint az ének-lő Melbourne szerafi hangjaira hallgatott, Brougham I, ki titkos lépésön jött fel, számos radical reformerrel a' terembe rohant, 's ő lordsághoz lépven, olly villogó tekinteteket lövelt reá, mikből legroszabbat lehetett gyanítani. Brougham I. véletlen megjelenté 's orrának folytonos rángatózasi nagy mértékben rémiték a' hölgyeket; ijedelmök azonban olly iszonyu volt, hogy szólni teljességgel nem tudának, míg végre Roebuck kilépett a' radicalok sűrű tömegéből, 's egy magas hölgy kérdé az összeeskütettek-től: mit kívánnak? Roebuck nem felelt, hanem parancsolá a' kegyenznek: hagyná el azon helyet, mellyre nem méltó. A' kegyenz azon pillanatban átlátta helyzete veszélyességét, 's egy magas hölgy ruhája redőibe kapaszkodék, ki ótalmazni törekvék őt üldözöji ellen. E' pillanatban mindazáltal tört vont ki zsebéből Brougham I, ki csikos bő nadrágot viselt, 's a' szerencsétlen dalnokra rohanván, mellét keresztül döfé, 's lantját összezúzta, míg a' terem a' hölgyek iszonyu jajaitól viszhangzék. Most a' többi radical reformer is a' szerencsétlen áldozatra rohant, testét az előterembe hurczolá, 's 56 halálos sebet ejte rajta a' jogtudós és ember-telen Brougham segítségével.“ Mint említők, illy érdekes jelentéssel bajoson fogunk fölléphetni. Végre, nem hasonlíthatnók e' divatszzerű kegyenzet Leicester grófhhoz? Ó gyalázat, azt épen nem tehetjük. Leicesterhez? kiről a' történet mondja, hogy sem erénnyel, sem elmével nem birt! Némileg azonban talán mégis össze lehetne e' két férfit egymással hasonlítani. Hume Dávid ugyanis állítja, hogy ha Leicester szerföltti befolyása káros volt az országra, e' kait kitűnő jelességü kortársi nagyobb részint helyrehozák, kik közt, mint tudjuk, legnagyobbak valának Burleigh és Bacon. Ha tehát valaki gondolná, hogy Melbourne, ellenkezik az angol ministerelnök fontos kötelességével, vi-

gasztalja magát azon örvendetes körülménnyel, hogy ő lordsága mellett még a nagy Glenelg és halhatatlan Cottenham dolgozik a kabinetben! —

(Durham lord levele egyik angol barátjához.) Durham l. némely amerikai lapok szerint következő iratot bocsáta egyik barátjához: „Quebec, oct. 13kán: Itt e pillanatban minden polgári kormányzat lehellené lön. Én visszatérek Londonba, czélaimat a lordok házában folytatandó, mert jelenleg valóban csupán onnan kormányozzák Canadát. A nehézség helye most ott van ugyan, de egyszersmind a cselekvése, s azért oda kell sietnem. Higye Ön, barátom, küldetésemül egy pontban sem fogok eltávozni, sőt ellenkezőleg olly szilárdul ragaszkodom hozzá mint valaha, s hiszem, hogy ellenségim nem tudva s talán épen akaratjok ellen most adák kezembe azon eszközöket, mikkel valóban hasznára lehetek Canadának, s elérhetem kitűzött czéomat.“ —

Francziaország.

(Fitzjames hg meghalt. A tanulóknál a hosszú haj eltítva. Elegy.) Fitzjames Eduárd hg, unokája Berwick hgnek, Versaillesban születék 1776ban. A zendület alatt kivándorlott Francziaországból; a consuli kormányzat mindazáltal kitörle nevét a kivándorlottak jegyzékébül. 1814ben kamarás és segéd lett Artois grófnál, s utóbb tagja a páirkamrának, melyben ép nézetivel gyakran kitünteté magát. Az 1830iki zendület után letévé a hódulati esküt a francziák királyának, 1831ben pedig lemondott a páirségrül, miután az megszűnt örökös lenni, s kétszer követkamrai tagnak választaték meg a felső garonnei megye részéről. Fitzjames hg szeméi több évig igen gyöngék valának, egészsége pedig olly csüggedező, hogy az utóbbi ülésekben egykor sem hallatá magát a szószeékül. E több tekintetben nevezetes férfi élte 62ik évében hunyt el. Ő a legitimistákra nézve igen hasznos szolgálatokat tett, mivel folyvást több nagy férfit kényeztete pártjokból ismét tetteg föllépni a politikai világban. — A nyilvános oktatás ministere Salvandy, parancsot bocsáta közre, melyben a tanuló ifjuságnak a hosszú haj viselés tilalmaztaték. 24 óra alatt minden ifjunak le kelle nyírni haját. — Nov. 13kán a tuileriák kertjében Somers angol parlamenti követ összekoczezanván Beaumont Wentworth Tamással, ki szinte 18 évig ült az angol parlamentben, ez utóbbit végre megveré. Beaumont pört indíta ellene a fenyítő törvényszék előtt, s a közönség kíváncsian várja az ítéletet. — Gérard tábornagy Belgiumba utazott. — Abrantes hgnő fia nov. 17ikén a Boulevard des Italiens közepén leesvén lovárul igen veszélyesen megsérült. — A rendőrség minden fáradságra daczára sem puhatolható ki még mindeddig azon férfi kiletét, kit a tuileriák előtt álló ör néhány nap előtt agyon lött. Valamennyi parisi lap közlé már a meggyilkoltnak személyleírását, de ez sem vezete nyomába. A katoná ellen szorgalmasan folytatja munkalkodását a nyomozó bíró, s az ítélet néhány nap mulva alkalmasint ki fog mondatni. — A rosz úszó idő nagy mértékben gyakorolja Parisban erkölcsi s természeti rosz hatását. A szegényebb osztály szüksége s ebbül támadó kétségbeesése naponkintiakká teszik a lopásokat s éjjeli erőszakos megtamadásokat és rablásokat. Legnépeseb utcákban is történtek már egyes megtamadások. A rendőrség legbuzgóbb akarátja mellett sem képes a távolabb városrészekben föntartani a közbátorságot, s valóban igen ohajthatni, hogy a kormány az elibe terjesztett számos terv valamelyikét végre fogadja el, s állítson fel külön éji őrsapatokat: mert csupán ez által lehetne gátot vetni a már olly messze terjedt rosznak, mely minden embert életveszélynek tűz ki, ha este egyedül mutatkozik az utcákon. — Algiri hírek szerint Abdelkader sorsáról még most sem tudhatni semmi bizonyost: annyil mindazáltal mégis valósult, hogy csatát veszte s hadserge majd egészen eloszlott, s czel nélkül tébolyg szerte a sivatagokban. —

(Udvari hírek. A marseillei kereskedési kamra megszűnik.) Gérard tábornagy, kit több lap Belgiumba utaztatott, nov. 18kán udvarlaton volt a királynál a tuileriákban. — Mint mondják, az egész ministerség átlátja már, hogy mostani állapotjában nem fogja magát föntartani. Néhány kamrai követ már kapott közvetlen fölszólítást ministerségbe lépésre, de mint látszik, nem igen van kedvük tökéletlen módosításokban részt venni, a kamrai befolyás körén kívül. — A Semaphore szerint Marseille várost nov. 14kén kizárólag azon körülmény foglalatokodtatá, miszerint a kereskedési kamra tagjai tömegestül lemondának, mi valóban igen nyomos következményül leendhet. Okát ez eseménynek azon folytonos egyenetlenkedésben keresi a közvélemény, mely e kamra s kereskedési minister közt régóta uralkodott.

Németország.

A bajor király Görres történeti tanítónak a müncheni egyetemnél a philosophiai kar ephorussá választatását helybenhagyá; s Görres tanítót első leczke-adásakor tanítványi öröm-kiáltással fogadák. — Nov. 23kán M. m. Frankfurtban a német szövetségi gyűlés ülést tartandott. — Jól értesültek szerint a drezda-lipcei vasuton már jövő majus végén kocsi járandnak. —

(Filz Kölnbül elköltözék. A porosz ifjuság bármely német iskolát meglátogathat.) A legutóbbi kölni események következtében Filz kanonok Düsseldorfba költözék. — Azon kir. rendelet, miszerint a porosz tanulóknak engedély adaték bármely német egyetemnél tanulmányaik végezhetésére, már alá van írva s közhírré tételét várják mindennap.

Münchenbe nov. 18án érkezett orosz hírnök szerint Leuchtenberg Miksa hg Mária orosz nagyhgnővel összekelend. A muszka czár örömét fejezi ki a völégény anyjához irt leveleiben, melyet ezen esemény szült az egész czári családban, csak azt sajnálja, hogy a fenséges anya nem lehet szemtanuja örömeiknek. — A kölni érsek irata valóságát egy alsórajnai levél is nyilván tanusítja; valamint az aacheni papság irata is, a porosz királyhoz a kölni érsek szabadon bocsátatása tárgyában, valósul. —

Lengyelország.

Krakóban az utolsó gyilkolás következtében a védhatalmak vizsgálati biztosságot alakítának, mely minden előforduló esetben vizsgálatokat tartand, tanukat gyűjtend össze s a vizsgálat alá vett személyek származása kipuhatólása után az illető ausztriai, porosz, orosz vagy krakói törvényszéknek adatnak át. Ezen rendkívüli biztosság mindaddig tartand, míg a szabad város a védhatalmak hajdani bizalmát visszanyerendi.

Orosz lapok szerint azon lengyel lázadók, kik a nem rég fölfödözött összeesküvésben részt vevének, Konarski Simon vezetőjökkel együtt Wilnában ülnek fogva, számszerint 15en s a czár rendeletébül minden ingó s ingatlan vagyonyok zár alá vétetett s pedig a korona fölügyelése alatt; ezen rendelet azonban nemcsak azokat érdeklí, kik már foglyok, hanem az ezután befogatandókat is elannyira, hogy mihelyest valaki befogaték, vagyont is azonnal zár alá veszik. A wilnai katonakormányzó ennek következtében névjegyzékét közli a tartományi kormányzósággal az eddigi foglyoknak, hogy vagyonyokat minden halogatás nélkül, bárhol találtassanak, azonnal zár alá vegye. —

Törökország.

(A drúzok közül tetemes rész megkeresztelkedék.) A marseillei Semaphore Alexandriából oct. 16árul következőleg ír: „Sennaar felé több csapat indult utra; Campbel ezredes a basát kísérendi útjában; a basa ma induland el Sennaar felé. Azon hir terjeng itt, miszerint a drúzok tetemes része megkeresztelkedék. Beyrutban több consul meghivaték a püspök által 150 drúzunk kereszteltetésére; kiket főleg az egyiptusi kormánytöli üldöztetés bira olly vallásba térésre, mely által a basa rokonszenvét megnyerhetik. A megkeresztelt drúzok száma 600at felülhalad; hihetőleg politikai ok kényti őket e fontos lépésre, mi főleg alból is kiviláglik, mert a legtelhetősök tértek által legelsőbb a keresztényen vallásra, mely politikai létüket biztosítja. Ezen körülmény Syriára nézve kimondhatlan befolyásu leend.

A Times két, Konstantinápolyból érkezett, Cserkesz-hont illető oklevelet közöl, valóságukról azonban a londoni lapok kétkednek; az oklevelek egyikében a cserkeszi partok orosz főparancsnoka a cserkeszeket hódulásra szólítja föl; a másik oklevél a cserkeszek válasza, melyben ezek a parancsnok kívánatát büszkén visszavetik s békeszerződésre jövendő követit halállal fenyegetik. A cserkeszek következők feltétek alatt szözlítatnak föl az első oklevélben hódulásra: 1) Az elenségeskedésnek köztünk végkép meg kell szünni. 2) Azon személyeket, kiket kezesekül kívánunk, kiadjátok, s ezek minden 4ik évben változnak ugyan, de az új kezeseket is az orosz kormányzó jelölendi ki. 3) Ti az országban tartozkodó minden orosz fogolyt és szökevényt kiadtok nekünk. 4) Ünnepeyes fogadást kell tennetek, miszerint semmi idegent nem fogadtok házaikba az orosz kormányzó engedélye nélkül, s olly személyekkel, kik meg nem ismerik fölségek uralkodását, semmi alkudozásba nem léptek. 5) Lázadókat illető lovakat, juhokat s más illyes barmokat bármí föltét alatt nem fogadtok föl nyájaitokba, ellenkező esetben pedig nyájaitokat a sereg között mind elosztjuk s azok tulajdonosait azonkül szigorun megbüntetjük. 6) A rabló törzsökökért, melyek birodalmotokon keresztül nekünk kárt teendének, jót állotok, és az elrablott emberek, juhok s más marhák számát ki kell pótolnotok. 7) Kormányzót az orosz czár nevezend ki, s föltétlenül kell neki engedelmeskednetek. 8) Mindnyájan tartoztok évenként egyszer a kormányzó iránti hódulatlévelet ujjal kiserelni. Azok nevei, kik ez ünnepeyességet elmulasztják, kormányi lapokban jegyeztessenek föl s ezekül megvonatik sergünk ótalma.“ Az orosz tábornok a drinápolyi szerződésre hivatkozik s boszankodólag kel ki azon idegenek ellen, kik a cserkeszeket vonakodásukban törvényes uralkodójok elismerésére nézve bátoríták. „Ha továbbá is, így folytatja az oklevél, makacsok maradtok törvényes uralkodótok el nem ismerésében, s ha vonakodtok alattvalói eskü-lététül, akkor a helyett, hogy jószággal, mint szive ohajtja, tetézne, mit törvényszerü alattvalói iránt folyvást gyakorol, s eddigi vétkeiteknek feledés leplével befedése helyett, azon szomorú szerencsétlenségbe jutand, hogy a legszigorubb büntetésekkel illessen benneteket; s a t.“ A cserkeszek választát a londoni lapok sokkal okoskodóbbnak tartják, mint hogy azte hegyi lakosság művének lehetne elismerni. —

Olaszország.

(Az özvegy angol királyné Nápolyban. A muszka trónörökös Majlandban.) Oct. 31ikén érkezék meg Nápoly kikötőjébe az özvegy angol királyné Hastings sorhajón; 5 órakor délután szállt ályudörgés között partra. A nápolyi királyné azon ajánlatát, miszerint venne lakást palotájában, az özvegy királyné nem fogadá el, ki Vittoria czimü vendégfogadó egyik szárnyát bérlé ki, másikat pedig a parisi Rothschild, ki pár nap alatt hasonlag megérkezék. Az özvegy királyné kísérete 100 személybül áll. — A muszka trónörökös nov. 3kán érkezék Majlandba, hol Radeczky gr. parancsnok több fötiszt kíséretében fogadá. —

Svédország.

(A választások vége.) Christiania, oct. 22én: A 9dik rendes Stortingra (norvég országgyűlés) az egész országban, e várost kivéve, mindenütt el vannak végezve a választások. A következmény a multi választásokhoz képest egészen máskép üte ki, akkor 38 követet választának a parasztrendből, most csak 24et; e körülmény hihetőleg az idej országgyűlésnek egészen más irányt adand, annál is inkább, mert Iljelm ügyvéd, ki eddig a parasztok ügyét annyi lelkesüléssel s ésszel vezérelé, nem választatá meg magát, s így az idej Stortingban részt nem veend.